

מעריך סדנא

מעגלי התיקון

יעדים

1. מטרות:

- הכרות מחודשת עם המושגים יצירת זיקה אישית.
- חידוד שאלת היחס בין שני המעגלים.
- הצפת סוגיית מעגל המסכנות, והבנה כי שבירת המעגל תתבצע באמצעות 2 המעגלים: תיקון הלב ותיקון עולם.

מהלך

חלק א' – קריאה משותפת של הטקסט 'ילד א' ילד ב'

מעשה בשני ילדים שנולדו באותו יום, באותה שנה, באותה מדינה.
ילד א' וילד ב'.
ילד א' יש אבא עורך דין ואמא מהנדסת חשמל.
ילד ב' יש אמא עוזרת לגננת ואבא פועל טקסטיל במפעל.
ילד א' יש חדר מלא צעצועים ומשחקים.
ילד ב' יש חדר עם עוד 4 אחים.
ילד א' יש מחשב, לילד ב' אין.
לאחר 6 שנים, באותו יום ובאותה השנה, הם נכנסים לכיתה א'.
ילד א' מגיע כשהוא כבר יודע לכתוב ולקרוא, קצת חשבון וקצת אנגלית.
ילד ב', לילד ב' אין ילקוט, אז הוא סוחב את המחברות בשקית.
ילד א' מגיש למורה את כל עבודות הבית מודפסות. ילד ב' מכין שיעורים כמעט תמיד לאור נרות. לילד א' יש חוג אומנות, חוג מחשב וחוג פסנתר.
ילד ב', כשהוא שומע את אבא צועק שאין כסף, הוא בורח לחבר'ה בחצר.
ולמרות הכל, ילד ב' מתאמץ בכל כוחו לסגור את הפער כי אבא שלו אמר שרק השכלה מנצחת את העוני, כי רק החינוך יוציא אותו מהכפר.
וחולפות שש שנים ושני הילדים בכיתה ו' והנה הם מחולקים להקבצות.
ילד א' הולך להקבצה א' וילד ב' הולך להקבצה ב'.
ילד א' יש מורה פרטית וילד ב' אין.

ילד א' אומרים כולם שהוא בטוח יהיה פרופסור כי הוא יודע מתמטיקה ממש טוב. וגם לילד ב' אומרים שיש חוכמה, חוכמת רחוב.

והשנים חולפות והילדים מגיעים לתיכון.

ילד א' הולך ל-5 יחידות מתמטיקה ו-פיסיקה, ו-5 אנגלית. וילד ב' רק ל-3 ול-4. ולפעמים בהפסקות מבטיהם של שני הילדים מצטלבים וממש לרגע קצר שניהם מבינים שמהו פה רע, שמהו פה לא צודק, שהם בחיים לא יהיו שווים. 21 שנים חולפות מאותו יום בו נולדו שני הילדים והנה הם משוחררים מהצבא.

ילד א' קיבל מאבא מתנת שחרור – טיול מסביב לעולם.

ילד ב' בבוקר משלים בגרויות ובערב עובד, מלצר באולם.

והם נכנסים לאוניברסיטה, באותו יום ובאותה שנה.

וילד ב' חש שהוא ניצח, למרות הכל הוא ניצח. הוא הגשים את חלום אביו, חלום ההשכלה הגבוהה.

ילד א' שילם מראש את שכר הלימוד ל-4 שנים. וילד ב' עובד בלילות במלצרות וממשיך לעבוד בימים. וככל

שהאוברדראפט גדל, כך יורדים הציונים ואחרי שנתיים... ילד ב' נשבר. "נלך לעבוד שנתיים שלוש". הוא אומר לעצמו – "נעשה קצת כסף ואח"כ נחזור ללמוד". ילד ב' נוטש את ספסל הלימודים... והוא לא חוזר יותר לעולם. אחרי 30 שנה, שני הילדים כבר בני 30. באותו יום, באותה שנה, באותה מדינה, נולדים לשניהם ילדים.

ילד א' נולד ילד א' וילד ב' נולד ילד ב' ???

ולאחר מכן דיון קצר בשאלה: האם אתה מאמין שניתן לפרוץ את המעגל הזה?? האם אתם רואים סיכוי לשבור את המעגל הזה ברמה החברתית? האם אתם באמת מאמינים שחניכים שלכם ישברו את המעגל הזה??

חלק ב: (20 דקות)

בחלק זה נתרגל את יכולות ה"דיאלוג" שלנו. המשתתפים יתחלקו לשתי קבוצות שוות. הקבוצה האחת תשב בצורת מעגל, כשפני החברים מופנים פנימה. חברי הקבוצה השנייה ישבו בצורת מעגל חיצוני, כשפניהם אל מחוץ למעגל.

המשתתפים יקבלו כ-5 דקות ליצור חשיבה על התנסות אישית שלהם, הקשורה לנושא מעגלי התיקון. היושבים במעגל הפנימי יתבקשו לשחזר תהליך או אירוע הקשור להשתפרות אישית-פנימית שעברו (קיבלתי על עצמי משהו, הפסקתי לעשן, דיאטה, קורסי העשרה וכו'), והיושבים במעגל החיצוני יתבקשו לשחזר חוויות נתינה משמעותית שעברו. משתתף שבחר אירוע מעברו, יסתובב עם כסאו אל מול חברו היושב מולו. ברגע שכל המשתתפים יושבים כשפניהם איש לעמיתו, הם מתבקשים לשתף האחד את רעהו בחוויה שבחרו. לאחר סבב זה, יתבקשו המשתתפים לקום עם כסאותיהם ולעבור מקום עם בן זוגם, באותו הכיוון בו הם יושבים, כך שבעצם המעגלים יתחלפו, והם ישבו עם גבם האחד אל השני. כעת חוזרים על התרגיל הראשון.

חלק ג: טריגר- מערכון "הגשש החיזור", המוסך.

נקרין את הקטע מהגשש החיזור – מוסכניק שמתקן גלגלים של רכב.

בחלק זה נערוך הכרות מחודשת של המושגים, תוך חידוד שאלת היחס בין המושגים. נדון בגישות הסוברות כי מדובר בתהליכים מקבילים (הגישה היהודית, למשל), ולעומתם, אלו הסוברות אחרת (הגישה הפוסט מודרנית, למשל, המעדיפה בביור את תיקון הלב ראשונה, במובן של הגשמה עצמית).

שאלות אפשריות לדיון:

- האם מישוהו יכול להזכיר לנו . . . ?
- מה ההבדלים בין המעגלים?
- האם ישנו מעגל הקודם למשנהו? באיזה מעגל, לדעתכם, החניכים שלכם צריכים להתמקד?
- מה היתרונות והחסרונות בכל מצב?

חלק ד: סיכום מנחה:

חייבת להיות לנו האמונה כי החניך מסוגל לפרוץ את מעגל המסכנות שבו הוא נמצא. הטרינספורמציה מאדם מסכן, שורד ונזקק לאדם שהוא "איש משפחה מתפקד התורם לסביבתו" – עוברת דרך מעגלי התיקון. המחשה של שבירת עיגול – השבירה תעשה בהפעלת כחות מנוגדים – כח כלפי פנים וכח כלפי חוץ. מעגל תיקון הלב – התכנסות לעבודה פנימית יחד עם מעגל תיקון עולם – התרחבות כלפי חוץ.

תפיסת דרך כפר מאמינה כי התיקונים יבואו בד בבד ולא זה אחר זה.

קריאה מסכמת – מתוך המאמר של חיים פרי - הנגישות אל מרחבי הרוח (דרך כפר, עמ' 122).

"..הייצוג הסמלי של צמד המושגים "תיקון עולם" ו"תיקון הלב" בשיח החינוכי שלנו עומד על שני המעגלים קונצרטניים שמקיפים זה את זה. את זיקת הגומלין ביניהם אפשר להמשיך לגלי הקול מהדהדים, הלוך והדהד, חזור והדהד בטווח שבין המעגלים: המעגל המקיף- מעגל "תיקון עולם", והפנימי, המוקף- מעגל "תיקון הלב". מעבר להתוועדות ויזואלית ותוכנית אל הסמל, אנו שואפים שכל אחד ואחת מהמבוגרים החיים עם הילדים יגיע בזמנו לתובנה אישית מאוד על זיקת הגומלין שבין המהויות שמיוצגות בסמל הפשוט הזה.

ב"תיקון הלב"- המעגל הפנימי שבסמל- אנו מתייחסים אל מארג החיים המשותפים, אל הדרך הארוכה של הרבה דאגה ואכפתיות, דרך שמזינה, עקב בצד אגודל, בתהליך שאמור להנחות את הילד, להפקיע את עצמו

ממצב קריטי מוגבל ובעייתי, שיש בו סמל, אל עבר מצב שבו יש לו יכולת לפגוש את עצמו, לקבל את עצמו, לשלוט בחייו מתוך בחירה באפשרויות.

וזה קורה כאשר חלה הרחבה של גבולות הפגישה הבין-אישית, כאשר מעבר להתכוונות אל הסובייקט-מהדהדת מהות שנוגעת במעגל המקיף, "מעגל תיקון עולם", המסמל ומסמן את נגישות אל מרחבי הרוח.."

ד"ר חיים פרי, מתוך הספר דרך כפר.

אמירות מרכזיות ביחידה:

- ערך הנתינה (תיקון עולם), מהווה נדבך חשוב לצורך גדילתו של אדם שלם (תיקון הלב).
- תהליכי התיקון אינם מאורעות חד פעמיים אלא מהווים אורח חיים.
- אין אדם יכול להיות אפילו הוא עצמו בלי שיקיים יחסים משמעותיים עם אנשים אחרים.
- תיקון עולם עבור החניכים- מעבר ממקבל פאסיבי לנותן אקטיבי, מעבר משורד למנהיג.
- התהליך הדיאלוגי הוא חלק בלתי נפרד ממעגלי התיקון.